



# basic education

Department:  
Basic Education  
**REPUBLIC OF SOUTH AFRICA**

## **NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT**

**GRAAD 12**

**AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL V1**

**FEBRUARIE/MAART 2016**

**NOORD-KAAP**

**PUNTE: 120**

**TYD: 2½ uur**

**Hierdie vraestel bestaan uit 21 bladsye.**

**INSTRUKSIES EN INLIGTING**

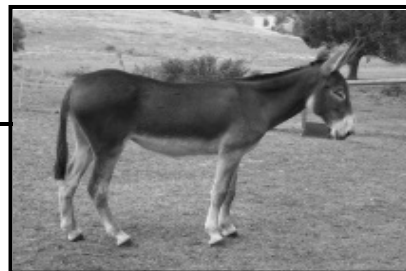
1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER afdelings:  

AFDELING A: Leesbegrip	(30)
AFDELING B: Opsomming	(10)
AFDELING C: Taalstrukture en -konvensies	(40)
AFDELING D: Letterkunde	(40)
2. Beantwoord AL die vrae.
3. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
4. Trek 'n streep ná elke afdeling.
5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
6. Laat 'n reël na elke antwoord oop.
7. Gee besondere aandag aan spelling en sinsbou.
8. Voorgestelde tydsindeling:  

AFDELING A: 50 minute
AFDELING B: 30 minute
AFDELING C: 40 minute
AFDELING D: 30 minute
9. Skryf netjies en leesbaar.

**AFDELING A: LEESBEGRIP****VRAAG 1****TEKS A: TYDSKRIFARTIKEL**

Lees die tydskrifartikel hieronder en beantwoord die vrae.

**DIE DONKIE IS 'N WONDERLIKE DING!**

- 1 Sowat 5 000 jaar gelede is wilde donkies in Afrika mak gemaak. Hulle is toe as pakkdiere in die Sahara-woestyn gebruik. Die dele waar hierdie donkies vandaan kom, is warm, droog en bergagtig. Daarom kan donkies goed in sulke toestande as pak- of trekdieren gebruik word.



- 2 Die donkies wat ons in Suid-Afrika ken, is familie van wilde donkies uit Afrika. Makgemaakte donkies is meer as 300 jaar gelede na Suid-Afrika gebring om op plase te werk. Later is hulle ook in asbes- en diamantmyne gebruik. In Polokwane is daar 'n standbeeld vir donkies opgerig vir die rol wat hulle in goudmyne gespeel het.



- 3 Toe die boere trekkers begin gebruik het, is donkies nie meer so baie gebruik nie. Mense het gedink dat donkies nie meer nodig was nie. Baie mense het gedink donkies is sommers net diere wat alles verniel. In die vroeë 1980's is duisende donkies in Bophuthatswana (nou deel van Noordwes) doodgemaak, omdat mense gedink het dat daar te veel donkies was.

- 4 Donkies se oë sit aan die kant van hul koppe, nes perde s'n. Daarom kan donkies nie goed voor hulle sien nie. Donkies se sterte is lank en het min hare. Hierdie sterte is belangrike "wapens" teen insekte. Donkies se ore is groter en langer as perde s'n. Donkies se bekke is groot en sag en aan hulle tande kan 'n mens sien hoe oud hulle is. In die winter word donkies se hare dik en lank. In die somer val hulle hare gewoonlik uit.



- 5 Dis so jammer dat 'n mens so min van donkies af weet. Donkies is eers volwasse wanneer hulle vier jaar oud is. Hulle behoort nie vroeër te begin werk nie, want hulle spiere en bene is nog nie heeltemal ontwikkel nie en kan maklik seerkry. Maar as hulle goed versorg word, kan hulle tot 50 jaar oud word.
- 6 Vandag is daar gelukkig organisasies in Suid-Afrika wat donkie-eienaars leer en help om hulle donkies te versorg. Dit is nodig omdat party eienaars nie omgee vir hulle donkies nie. Ander eienaars het weer nie genoeg geld om hul donkies behoorlik te voer of om vir hulle donkies te sorg as hierdie diere siek word of seerkry nie. Hierdie donkies ly dan en kan van moegheid, siektes of honger doodgaan.

7 Soms word donkies van hul eenaars weggevat en na 'n veilige plek geneem waar hulle nie meer hoef te werk en swaar te kry nie. So 'n permanente en veilige blyplek is Eseltjiesrus, buite die dorpie McGregor, in die Wes-Kaap. Hier kan die moeë donkies rus en die verwaarloosde, mishandelde donkies versorg word. Die naam van die plek pas so mooi by sy doel. “Esel” is eintlik die korrekte naam vir 'n donkie en hier rus die donkies regtig.

[Verwerk uit [Huisgenoot.com](http://Huisgenoot.com) SKOOLTAKE]

- 1.1 In watter droë gebied in Afrika is donkies 5 000 jaar gelede al as pakkdiere gebruik? (1)
- 1.2 Waarom is makgemaakte donkies vir die eerste keer na Suid-Afrika toe gebring? (1)
- 1.3 Voltooi die volgende sin deur DRIE woorde uit paragraaf 1 in te vul.  
Donkies is gewoon aan omstandighede wat ..., ... en ... is. (3)
- 1.4 1.4.1 In watter myne in Polokwane is donkies gebruik? (1)
- 1.4.2 Hoe is die donkies vir hulle werk in hierdie myne vereër? (1)
- 1.5 Voltooi die sin met EEN WOORD uit paragraaf 3.  
Deesdae gebruik boere ... in die plek van donkies. (1)
- 1.6 Skryf VIER AGTEREENVOLGENDE woorde uit paragraaf 3 neer wat vir ons sê dat mense gedink het dat **donkies net skade aanrig**. (1)
- 1.7 Watter ooreenkoms is daar tussen die oë van donkies en perde? (1)
- 1.8 Hoe, dink jy, gebruik donkies hulle sterte as “wapens” teen insekte? (1)
- 1.9 Voltooi die volgende sin.  
'n Donkie se ore is ... en 'n perd se ore is ... (2)
- 1.10 Waaraan kan jy sien hoe oud 'n donkie is? (1)
- 1.11 Hoekom, dink jy, word donkies se hare in die winter dik en lank? (1)
- 1.12 Verduidelik waarom die volgende stelling ONWAAR is.  
In Bophuthatswana (nou Noordwes) het die mense baie mooi na hulle donkies gekyk. (1)

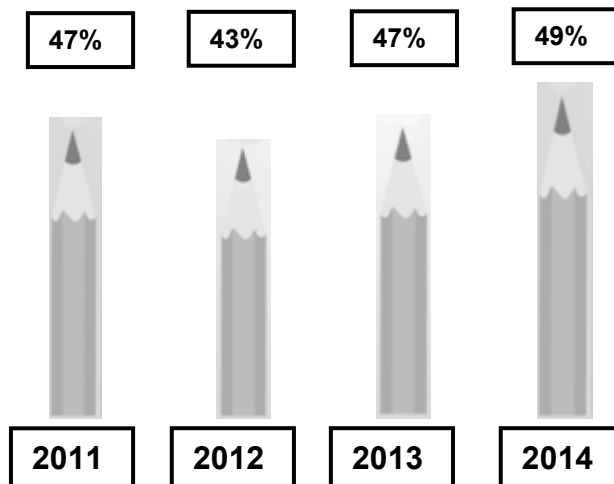
- 1.13 Kies die KORREKTE antwoord.  
Skryf die vraagnommer (1.13) en die KORREKTE letter (A–D) neer.
- Donkies behoort eers te begin werk as hulle ... jaar oud is.
- A drie
  - B vier
  - C vyf
  - D ses
- (1)
- 1.14 Waarom is dit 'n goeie ding dat daar organisasies in Suid-Afrika is wat donkie-eienaars help om hulle donkies te versorg? Noem TWEE redes.
- (2)
- 1.15 Waarom, dink jy, moet donkies van die eienaars af weggeneem word as die eienaars hulle mishandel? Noem EEN rede.
- (1)
- 1.16 Kies die KORREKTE antwoord.  
Skryf die vraagnommer (1.16) en die KORREKTE letter (A–D) neer.
- Watter woord beskryf donkies, soos ons hulle in hierdie teks leer ken, die beste?
- A Onvolwasse
  - B Verwaarloos
  - C Wild
  - D Bruikbaar
- (1)
- 1.17 Waarom is diere, soos byvoorbeeld donkies wat los rondloop, 'n gevaar op ons paaie? Noem EEN rede.
- (1)
- 1.18 Kies die KORREKTE antwoord.  
Skryf die vraagnommer (1.18) en die KORREKTE letter (A–D) neer.
- Die figuurlike betekenis van “**donkiewerk**” is dat jy ...
- A karretjies en ploë trek.
  - B harde, oninteressante werk doen.
  - C mense en water vervoer.
  - D sonder betaling werk.
- (1)
- 1.19 Waarom kan ons sê dat die titel van hierdie leesstuk gepas is?
- (1)

**TEKS B: VISUELE TEKS**

Bestudeer die teks hieronder en beantwoord die vrae.

### % leerders wat tot graad 12 in die skool bly

- In die grafiek hieronder word daar gekyk na watter % leerders wat graad 1 begin het, uiteindelik tot in graad 12 gevorder het.
- Die jare 2011 tot 2014 word vergelyk. Dis interessant om te weet dat die meeste leerders wat in graad 1 met skool begin, maar nie hul skoolloopbaan voltooi nie, die skool ná gr.10 verlaat.



[Aangepas uit Departement van Basiese Onderwys, Grafika24]

1.20 Kies die KORREKTE antwoord tussen hakies.

In 2011 en 2013 was die % leerders wat tot graad 12 gevorder het, (verskillend/dieselfde).

(1)

1.21 Watter persentasie leerders wat in 2001 graad 1 begin het, het in 2012 gematrikuleer?

(1)

1.22 Wanneer verlaat die meeste leerders wat nie tot graad 12 vorder nie, die skool?

(1)

1.23 Hoekom, dink jy, word potlode in hierdie visuele teks gebruik?

(1)

1.24 Kyk na die figuur in die teks.  
Hoekom, dink jy, het die figuur in die teks 'n hoedjie op sy kop? (1)

1.25 Kies die KORREKTE antwoord.  
Skryf die vraagnommer (1.25) en die korrekte letter (A–D) neer.

Die figuur in die teks dink aan die ...

- A redes waarom baie leerders voor matriek die skool verlaat.
- B moontlike loopbane om na matriek te volg.
- C vak waarvan hy/sy die meeste op skool gehou het.
- D loopbaan waar hy/sy na skool die meeste geld gaan verdien. (1)

**TOTAAL AFDELING A: 30**

**AFDELING B: OPSOMMING****VRAAG 2****TEKS C: DINK HIERAAN WANNEER JY 'N SELFIE WIL NEEM**

- Som in jou eie SEWE SINNE op waaraan jy moet dink **as jy 'n selfie wil neem**.
- Skryf die SEWE sinne PUNTSGEWYS neer.
- Nommer die sinne van 1 tot 7.
- Jou opsomming mag nie langer as 60 woorde wees nie.
- Dui die KORREKTE getal woorde aan die einde van die opsomming aan.



Kies 'n mooi en interessante agtergrond vir jou selfie, byvoorbeeld 'n natuurtoneel. 'n Selfie van jou in 'n badkamer of by 'n begrafnis is heeltemal verkeerd.

As jy jou selfie in direkte sonlig neem, gaan die selfie dof wees. As jy jou selfie in te min lig neem, gaan jou selfie te donker wees. Daarom moet jy seker maak dat jy jou selfie in goeie lig neem.

Maak seker dat jy die regte klere dra vir die geleentheid wanneer jy jou selfie neem. Wanneer jy na 'n partytjie toe gaan, kan jy jouself in jou mooi klere afneem. Wanneer jy ontspan, moet mense aan jou kleredrag kan sien dat jy ontspan.

Deel 'n spesiale geleentheid met jou vriende. Wanneer jy jou verjaarsdag vier of by die matriekafskeid is, kan jy 'n selfie neem om vir almal te wys hoeveel jy dit geniet.

Het jy 'n nuwe haarstyl, bril of klere? Neem 'n selfie om by jou vriende met iets nuuts te spog. Dit sal vir hulle ook lekker wees om dit te sien.

Mense maak asof hulle slaap, of hulle maak asof die fotograaf hulle onverwags afgeneem het, maar almal weet hierdie foto's is vals. Moenie situasies namaak wat nie bestaan nie.

As jy nie tevrede is met jou selfie nie, kan jy dit verbeter. Jy kan die toepassing "VSCO Cam" gebruik om jou selfie te redigeer.

[Verwerk uit *Die Burger Jip*, Maandag 19 Mei 2014]

**TOTAAL AFDELING B: 10**



**AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES****VRAAG 3****TEKS D: ADVERTENSIE**

Kyk na die advertensie hieronder en beantwoord die vrae.

Om te  
Kampeer,  
is LEKKER!

BESPREEK  
5 KAMPEERAANDE  
vir **R400**  
VANAF 1 MAART  
TOT  
30 SEPTEMBER 2016

**Kampeer!**

Dis net die  
vakansie  
wat jy  
nodig het!

**JA!**

Geniet 'n veiliger, goedkoper wegbreek vir die hele gesin.  
Ons vakansie-oorde is die (3.6) (goed) in die land.  
Al is jy so arm soos 'n (3.7) ... , kan jy steeds by ons vakansie-oorde kampeer.

ATKV  
VAKANSIE  
Oorde

[Verwerk uit WEG, Mei 2011]

- 3.1 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf die vraagnommer (3.1) en die KORREKTE woord neer.

Die vrou sê: "Om te kampeer, is lekker!"

Hierdie woorde word gebruik om die leser te (manipuleer/stereotipeer).

(1)

3.2 Kies die KORREKTE antwoord tussen hakies:

Die leesteken na die woord “**JA!**” is ’n (vraagteken/uitroepeteken). (1)

3.3 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf die vraagnommer (3.3) en die KORREKTE letter (A–D) neer.

Hoekom gebruik die adverteerder die voornaamwoorde “jy” en “jou” in die advertensie?

- A Die adverteerder ken elke leser persoonlik.
- B Dit laat elke leser voel daar word net met hom/haar gepraat.
- C Elke kampeerder word soos ’n bekende behandel.
- D Kampeerders ken almal mekaar. (1)

3.4 “Dis net die vakansie wat jy nodig het!”

Voltooi die sin:

Hierdie stelling is ’n MENING, want ... (1)

3.5 Die woord “vakansie” bestaan uit die volgende LETTERGREPE:  
va – kan – sie.

Verdeel nou die woord “September” in LETTERGREPE. (1)

3.6 Gee die KORREKTE vorm van die woord tussen hakies.

Ons vakansie-oorde is die (goed) in die land. (1)

3.7 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf die vraagnommer (3.7) en die KORREKTE letter (A–D) neer.

Voltooi die vergelyking hieronder.

Al is jy so arm soos ’n ... , kan jy steeds by ons vakansie-oorde kampeer.

- A bedelaar
- B kerkmuis
- C weeskind
- D werklose (1)

3.8 Noem TWEE maniere waarop die advertensie dadelik die leser se aandag trek. (2)

3.9 Wie, dink jy, sal op hierdie advertensie reageer? (1)  
**[10]**

**VRAAG 4****TEKS E: SPOTPRENT**

Kyk na die prent hieronder en beantwoord die vrae.



4.1 Kies die KORREKTE UITROEP tussen hakies.

(Ag tog!/Hoera!) Gertjie het alweer nie geslaag nie. (1)

4.2 Skryf die sin oor in die INDIREKTE REDE.

Gertjie sê vir sy pa: "Ek voel nie sleg nie."

**Begin só:** Gertjie sê vir sy pa dat ... (1)

4.3 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf die vraagnommer (4.3) en die KORREKTE letter (A–D) neer.

Engeland **kon nie die paal haal nie**, beteken dat ...

- A die spelers te moeg was om klaar te speel.
- B baie van hulle paaltjies geval het.
- C baie van die spelers nie goed gespeel het nie.
- D hulle die wedstryd verloor het. (1)

- 4.4 Gee die KORREKTE AFRIKAANSE woord vir die woord tussen hakies.  
Gelukkig lees Gertjie darem die (nuuspapier). (1)
- 4.5 Kies die KORREKTE antwoord tussen hakies.  
Die pa se lyftaal wys vir ons dat hy (hartseer is oor/tevrede is met) Gertjie se matriekuitslae. (1)
- 4.6 Verander die onderstaande sin in 'n VRAAGSIN, sodat die onderstreepte deel van die sin die antwoord is.  
Engeland se krieketspan kon ook nie 50 lopies kry nie. (1)
- 4.7 Gee 'n ANTONIEM vir die woord tussen hakies.  
Die stoom wat uit die koffiebeker trek, wys vir ons dat die koffie (koud) is. (1)
- 4.8 Gee die VERKLEININGSVORM van die woord tussen hakies.  
Daar staan 'n klein (skinkbord) op die tafel. (1)
- 4.9 Kies die KORREKTE VOORNAAMWOORD tussen hakies.  
Gertjie se pa weet nie hoe om (hy/hom/sy) te motiveer nie. (1)
- 4.10 VERBIND die sinne met die woord tussen hakies.  
Pa en Gertjie gesels. Hulle drink koffie. (terwyl) (1)
- [10]**

**VRAAG 5****5.1 TEKS F: LEESTEKS**

<b>ONGESONDE GEWOONTES MAAK 'N MENS SIEK</b>	
1	Die manier (5.1.1) ( <u>op wat/waarop</u> ) mense vroeër jare geleef het, het
2	hulle siek gemaak.
3	Voor die (5.1.2) <u>18de</u> eeu het mense baie makliker ernstig siek geword
4	as vandag. Mense se huise, klere en omgewing was dikwels
5	(5.1.3) ( <u>veil/vuil</u> ). Hulle het <b>nie</b> geweet dat dit siektes kan veroorsaak
6	(5.1.4) _____. Die mense het hul vullis sommer (5.1.5) ( <u>in/aan</u> ) die straat
7	uitgegooi.
8	Die (5.1.6) <u>reën + water</u> moes die vullis wegspoel. Die vullis wat nie
9	weggespoel is nie, het (5.1.7) <u>sleg</u> reuke veroorsaak. Deesdae word ons
10	vullis gereeld verwyder en ons hou ons huise (5.1.8) <u>skoon</u> , veral waar
11	ons kos maak.
12	Ons weet ook dat dit belangrik is (5.1.9) (... <u>gesonde kos ... eet</u> ) as jy
13	gesond wil wees. Te min vars (5.1.10) <u>beet, aartappels, spinasie en</u>
14	<u>wortels</u> en vrugte laat 'n mens moeg voel.
15	Baie (5.1.11) <u>kind</u> is sieklik en onfiks. Hulle kry nie genoeg oefening nie
16	omdat hulle (5.1.12) (sit) (elke dag) (voor die televisie).
17	Te veel spanning en die misbruik (5.1.13) <u>van</u> alkohol is ongesond. Dit
18	veroorzaak dat (5.1.14) (die/n) mens makliker siek word.

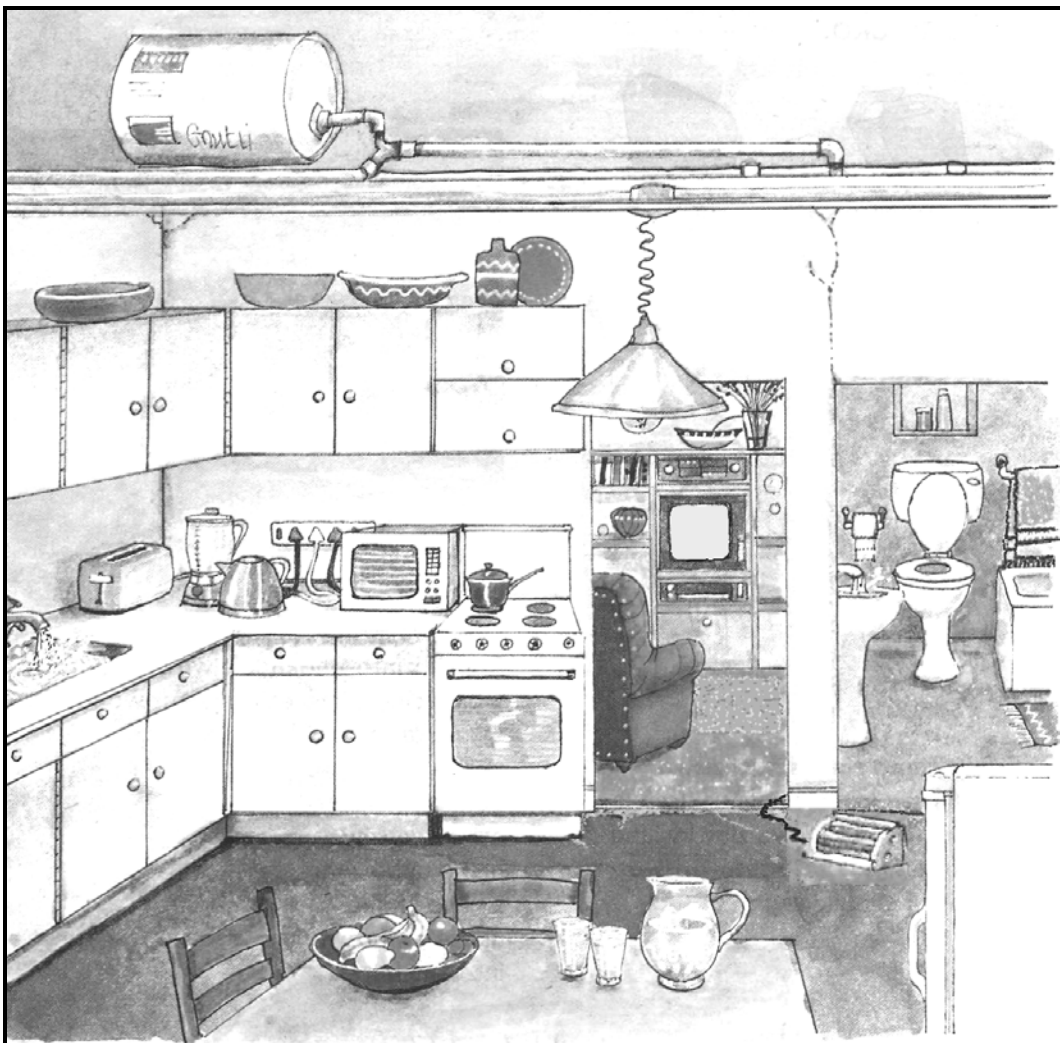
[Verwerk uit [Huisgenoot.com](http://Huisgenoot.com) SKOOLTAKE, 2014]

- 5.1.1 Kies die KORREKTE woord(e) tussen hakies. (Reël 1) (1)
- 5.1.2 Skryf die TELWOORD (18de) in woorde. (Reël 3) (1)
- 5.1.3 Gee die korrekte SPELLING van die woord tussen hakies. (Reël 5) (1)
- 5.1.4 Vul die ONTBREKENDE woord in. (Reël 6) (1)
- 5.1.5 Kies die KORREKTE VOORSETSEL tussen hakies. (Reël 6) (1)
- 5.1.6 Gee die KORREKTE SAMESTELLING van “reën + water”. (Reël 8) (1)
- 5.1.7 Gee die KORREKTE VORM van “sleg”. (Reël 9) (1)
- 5.1.8 Gee die INTENSIEWE VORM van “skoon”. (Reël 10) (1)
- 5.1.9 Voltooi die INFINITIEF. Skryf die hele sinsdeel oor.  
... gesonde kos ... eet. (Reël 12) (1)

- 5.1.10 Gee EEN WOORD vir “beet, aartappels, spinasie en wortels”. (Reël 13) (1)
- 5.1.11 Gee die KORREKTE MEERVOUD van “kind”. (Reël 15) (1)
- 5.1.12 RANGSKIK die woord(e) tussen hakies in die korrekte VOLGORDE. Skryf die sinsdeel oor. (Reël 16)
- ... omdat hulle (sit) (elke dag) (voor die televisie). (1)
- 5.1.13 Gebruik die woord “van” in ’n sin sodat dit ’n ander betekenis het. (Reël 17) (1)
- 5.1.14 Kies die KORREKTE LIDWOORD tussen hakies. (Reël 18) (1)

## 5.2 TEKS G: PRENT

Kyk na die prent hieronder en beantwoord die vrae.



[Uit Izakhono Zobomī]

5.2.1	Die gesin gebruik (gas/elektrisiteit) in hulle kombuis.	(1)
5.2.2	Die pot staan (op/langs) die stoof.	(1)
5.2.3	Die (vadoek/handdoek) hang bokant die bad in die badkamer.	(1)
5.2.4	Die (rooster/verwarmer) staan op die vloer in die kombuis.	(1)
5.2.5	Die televisie is (afgeskakel/aangeskakel).	(1)
5.2.6	Daar is vrugtesap in die (ketel/beker) wat op die kombuistafel staan.	(1)
		<b>[20]</b>
<b>TOTAAL AFDELING C:</b>		<b>40</b>

**AFDELING D: LETTERKUNDE****KINDERS VAN DIE AARDE – Charles Fryer**

Hierdie afdeling bestaan uit EEN vraag.

Beantwoord die vrae oor AL TWEE die verhale.

**VERHAAL A: 'DIE RAMP' (20)**

**EN**

**VERHAAL B: 'DIE WEDLOOP' (20)****VRAAG 6****VERHAAL A: 'DIE RAMP' – TT Cloete**

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

Die kinders het baie gehuil, veral die twee kleinstes. Hulle het almal vas geglo dat hulle ma gaan sterf en dat hierdie terugreis per motor sonder haar die begin van 'n groot komende ramp is. Ek het hard probeer troos en al reisende half ongeduldig gedink: Wat kan mens tog nie tref nie.

\*\*\*

Die rit was moeilik.

6.1 Hoekom het die verteller se vrou met die vliegtuig teruggegaan Port Elizabeth toe? (1)

6.2 Kies die KORREKTE antwoord uit die blokkie hieronder om die sin mee te voltooi. Skryf net die vraagnommer (6.2) en die korrekte woord neer.

lang;	moeilike;	vreemde
-------	-----------	---------

Die rit huis toe al langs die kusp pad was vol draaie en passe. Hierdie kusp pad kan dus as 'n ... pad beskryf word. (1)



- 6.3 Kies elke keer die inligting uit KOLOM B wat by die plek in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommer (6.3.1–6.3.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
6.3.1	Humansdorp	A	Die verteller en sy gesin het daar vakansie gehou.
6.3.2	Swellendam	B	Die verteller het sy motor daar laat herstel.
6.3.3	Jeffreysbaai	C	Die verteller kon daar nie aspirine vir die siek kind kry nie.
6.3.4	Houtbaai	D	Die jongste kind het daar 'n hoë koors ontwikkel.
		E	Die verteller het daar 'n steenbokkie gestamp.

(4 x 1) (4)

- 6.4 Skryf die volgende vier insidente onder mekaar oor in die KORREKTE VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur.

- Niemand het stilgehou om die verteller te help nie.
- 'n Klein, geel Mini-stasiewaentjie het stilgehou.
- Die motor se enjin het baie warm geword.
- Die verteller en sy oudste seuntjie het in die reën gestaan.

(4)

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

Baie ondersoekend kyk hy na die siek enetjie.

\*\*\*

Toe begin hy spraaksaam raak.

“Meneer, ek sal alles moontlik vir jou doen. Ek ry terug en gaan haal 'n insleepmotor vir jou op Humansdorp. Wees gerus. Ek gaan jou nie in die steek laat nie.”

Die ure gaan soos eeue verby. Uiteindelik kom my weldoener saam met die insleepmotor daar aan.

Ek vra dat ek liefs na Port Elizabeth gesleep moet word, al is Humansdorp nader.

Uit blote nuuskierigheid of uit verligting loer die drie van ons by my motor se enjin in.

Ons buk aldie vooroor.

- 6.5 Hoekom, dink jy, kan 'n mens sê dat die weldoener iemand was wat nie net aan homself gedink het nie? (1)

- 6.6 Hoe het die weldoener die verteller se siek kind gehelp? (1)

- 6.7 Gee EEN rede hoekom jy dink die verteller reg was toe hy gevra het om liewer na Port Elizabeth gesleep te word. (1)

- 6.8 Wat het gebeur toe die verteller die weldoener per ongeluk op die neus gestamp het? (1)
- 6.9 Die verteller was baie bly dat hy nie nodig gehad het om vir die weldoener se hulp te betaal nie.  
Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)
- 6.10 Hoekom kon die verteller nie goed sien toe hy deur die Van Stadenspas gery het nie? (1)
- 6.11 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (6.11) en die letter (A–D) neer.  
Die **oë boei my**, en die bruin gesig soos van iemand wat baie in die son gewerk het.  
As die verteller sê die weldoener se **oë boei** hom, bedoel hy dat die weldoener ...  
A stip na hom gekyk het.  
B se oë sy aandag gehou het.  
C kwaai na hom gekyk het.  
D se oë hom banggemaak het. (1)
- 6.12 Noem TWEE dinge wat die verteller kon gedoen het om seker te maak dat hy goed voorbereid was vir die lang pad huis toe. (2)
- 6.13 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (6.13) en die letter (A–D) neer.  
Die tema van hierdie kortverhaal is ...  
A gehoorsaamheid aan padreëls.  
B goeie maniere teenoor ander padgebruikers.  
C die hantering van noodsituasies.  
D diens aan jou medemens. (1)

**EN**

**VERHAAL B: 'DIE WEDLOOP' – Pirow Bekker**

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

... Oom Drieman het my met een haal op sy skouer getel en 'n sirkel met my geloop terwyl sy ou groot liggaam onder my tril van die praat.

Ek was verleë en toe hy my eindelijk neersit, het ek eenkant toe weggeloop. Ek wou nooit weer 'n hoogspringpaal naby my hê nie.

“Jy moet maar daar by die ander manne in die koelte gaan ontspan. Moet nou nie gaan rondhol en as jy op die baan kom, is jy poot-uit nie. Julle is sommer nou-nou aan die woord vir die honderd.”

- 6.14 Wat het oom Drieman vir Salmon belowe as hy die hoogspring wen? (1)
- 6.15 Wie het vir Salmon gesê om in die koelte te gaan ontspan? (1)
- 6.16 Hoekom, dink jy, het Salmon gevoel dat hy nooit weer 'n hoogspringpaal naby hom wou hê nie? (1)
- 6.17 Kies die KORREKTE antwoord uit die blokkie hieronder om die sin mee te voltooi. Skryf die vraagnommer (6.17) en die korrekte woorde neer.

geld wat die atlete kon wen;                      item waaraan die atlete sou deelneem;  
tyd waarin die wedloop voltooi moes word

- “Julle is sommer nou-nou aan die woord vir die **honderd**.” Die “honderd” verwys na die ... (1)
- 6.18 6.18.1 Wat het Vis vir hom en Salmon gekoop om te eet? (1)
- 6.18.2 Waarom was Salmon skrikkerig om dit te eet? (1)
- 6.19 Skryf die volgende vier insidente onder mekaar oor in die KORREKTE VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur:
- Salmon het Vis by die bek van die verversingstent raakgeloop.
  - Vis en Salmon het oor die karretjies gestry.
  - Salmon het die hoogspring gewen.
  - Vis het Salmon genooi om met die karretjies te speel. (4)

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

“Laat hulle gaan doppies blaas. Die hele ou hollery kan gaan bars!”  
Hy sit my so skielik neer dat ek noodgedwonge op die seer voet moet trap en die pyn slaan soos ’n vishoek vas. Maar hy steur hom op die oomblik nie aan my voet nie. Hy draai om en kyk my woës aan: “Laat ek jou ’n ding sê. Ek wóú nie vandag hardloop en spring nê! Ek wou nie!”

6.20 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (6.20) en die letter (A–D) neer.

As Vis vir Salmon sê “Die **hele ou hollery kan gaan bars!**” (reël 1) bedoel Vis dat hy ...

- A nie meer aan atletiek wou deelneem nie.
- B liewer met sy karretjies wou speel.
- C nie meer vir oefening wou draf nie.
- D nie meer vir die onderwyser wou luister nie. (1)

6.21 As die hekkie by Vis-hulle se huis oop was, sou Salmon nie sy voet gesny het nie.

Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)

6.22 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (6.22) en die letter (A–D) neer.

“... die pyn **slaan soos ’n vishoek vas,**” (reël 3) is ’n voorbeeld van ...

- A personifikasie.
- B ’n vergelyking.
- C ’n metafoor.
- D kontras. (1)

6.23 Hoekom pas die titel so goed by die verhaal? (1)

- 6.24 Kies elke keer die dialoog uit KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommer (6.24.1–6.24.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A	KOLOM B
6.24.1 Oom Drieman	A “Toe maar wat, dis maar net sport.”
6.24.2 Vis Pieterse	B “Loop! Ek wil niks met jou te doen hê nie!”
6.24.3 Salmon Steenkamp	C “Ek gaan iets in die huis soek. Ma het verbande ...”
6.24.4 Dollevaart	D “Vis Pieterse! Hulle wag op jou by die afsitter.”
	E “Ek sit twee rand op die swartkoppie!”

(4 x 1)

(4)

- 6.25 Gee TWEE redes waarom dit goed was dat Vis vir Salmon teruggeneem het na die atletiekbaan toe.

(2)

**TOTAAL AFDELING D: 40**  
**GROOTTOTAAL: 120**